

Σπάνια εικόνα του Οσιομάρτυρος Νικολάου Βουναίνων μετά των συμμαρτύρων του.

[Ορθοδοξία](#) / [Αγιολογία](#)

[Φώτιος Δημητρακόπουλος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου](#)

Εις μνήμην του δικαίου π. Νικολάου Πέττα

Κατά το προσκύνημά μου, το Σάββατο 22 Οκτωβρίου 2016, της εκ της Άνδρου προερχομένης τιμίας Κάρας του Οσιομάρτυρος Νικολάου, στον τόπο μαρτυρίου του στο χωριό Βούναινα της Θεσσαλίας, προσκύνησα μία σπάνια εικόνα.

Επί του τάφου του Οσιομάρτυρος, που περικλείεται στο εκεί ιερό Προσκύνημα, σε περίοπτη θέση προβάλλει η πολυπληθής σύνθεση της εικόνας του εξ Ανατολών αγίου Νικολάου, μετά των Θεσσαλών συμμαρτύρων του, που φέρει την επιγραφή «Ο ΑΓΙΟΣ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΕΝ ΒΟΥΝΑΙΝΟΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΜΜΑΡΤΥΡΕΣ ΑΥΤΩ». Η εικόνα είναι προσαρμοσμένη μέσα σε κορνίζα (110×67) και στο ανώτερο σημείο φέρει περίτεχνο επίχρυσο κόσμημα, το οποίο συγκρατεί το ένθετο απότμημα λειψάνου του Οσιομάρτυρος. Την όλη σύνθεση με το ιερό κειμήλιο, καθώς και τα πολλά τάματα, προστατεύει γυαλί. Η εικόνα αφιερώθηκε στην εορτή του Αγίου, της 9ης Μαΐου του 2016, από την οικογένεια του αείμνηστου Ιερέως Νικολάου Πέττα κατόπιν προσωπικής του επιθυμίας.

Σύμφωνα με τον δημόδη βίο του Οσιομάρτυρος Νικολάου του εν Βουναίνοις, που συνέθεσε ο Ακάκιος Διακρούσης (του οποίου την διόρθωση έκανε ο ιερομόναχος Ιωσήφ ο εκ Φουρνά Αγράφων, λόγιος κληρικός του τέλους του 18ου και των αρχών του 19ου αιώνα), η τοπική παράδοση θέλει τον Άγιο να αθλεί με ομήγυρη συνασκητών του, τα ονόματα των οποίων είναι: Γρηγόριος, Αρμόδιος, Ιωάννης, Δημήτριος, Μιχαήλ, Ακίνδυνος, Θεόδωρος, Παγκράτιος, Χριστοφόρος, Παντελέων, Αιμιλιανός και Νανούδιος, οι οποίοι και εικονίζονται στην αναφερόμενη εικόνα.

Στο βίο αναφέρονται και δύο παρθένες εκ της Θεσσαλίας, η Ειρήνη και η Πελαγία, οι οποίες συναπεικονίζονται και διακρίνονται τα φωτοστέφανά τους, που έχουν γραμμένα τα ονόματά τους.

Στην εικόνα αυτή η μορφή του αγίου Νικολάου, που κατέχει την κεντρική θέση, αντιγράφεται από την αντίστοιχη απόδοσή του από την εικόνα της Καλαμιάς Πλατάνου Καλαβρύτων, που χρονολογείται στις αρχές του 19ου αιώνα.

Φορητή εικόνα (19^ο αἰ.) τοῦ ἁγίου Νικολάου (τῆς Βουναίνης) στὸν φερώνυμο ναὸ τῆς Καλαμιάς Πλατάνου τῶν Καλαβρύτων.

Η σπάνια συναπεικόνιση των συνασκητών του απαντά και σε προγενέστερα πρότυπα, όπως της ιδιαίτερα αφηγηματικής εικόνας της Ιεράς Μονής Ἄνω Ξενιάς

Μαγνησίας (δ΄ τέταρτο 19ου αι.), για την οποία σημειώνει σε πρωτότυπη και εμπειρισματομένη εισήγησή του ο Δρ. Βυζαντινής Αρχαιολογίας αρχιμ. Νεκτάριος Πέττας: «Στο κέντρο της εν λόγω εικόνας ο Άγιος παριστάνεται μεταξύ δώδεκα αδελφών της Σκήτης, κάτωθεν τοξωτού διαχώρου. Δύο ζωφόροι, μία στο άνω και μία στο κάτω τμήμα της εικόνας, περιλαμβάνουν ανά τρία επεισόδια από το βίο του Οσιομάρτυρος Νικολάου. Στο άνω τμήμα ιστορούνται η αναγόρευση του Αγίου σε Δούκα, η μοναχική κουρά του και το μαρτύριο των συνασκητών του. Στο κάτω τμήμα απεικονίζονται ο ξυλοδαρμός του Αγίου υπό δύο δημίων, η τόξευση, κατά τον τύπο του αγίου Σεβαστιανού, και, τέλος, ο ενταφιασμός του Οσιομάρτυρος υπό των μαθητών του».

Ωστόσο ένα άλλο παράδειγμα εικόνας με βιογραφικές σκηνές στις παρυφές, είναι η εικόνα από το Πράσινο Αρκαδίας, η οποία χρονολογείται το 1900. Στην συγκεκριμένη εικόνα ιστορούνται και οι συνασκητες του Αγίου ενδεδυμένοι ως μοναχοί, όπως και στην Άνω Ξενιά, σε αντίθεση με τα Βούναινα, όπου ιστορούνται ως επί το πλείστον ως στρατιωτικοί.

Περισσότερα για τις απεικονίσεις του Οσιομάρτυρος Νικολάου, στην εισήγηση του αρχιμ. Νεκταρίου Πέττα, στο Θ΄ Διεθνές Συνέδριο της Εταιρείας Πελοποννησιακών Σπουδών, που έλαβε χώρα από 30/10 έως 2/11/2015 στο Ναύπλιο, με την στήριξη του Δήμου Ναυπλέων. Η εισήγηση είχε τίτλο: «Απεικονίσεις ως μοναχού του Οσιομάρτυρος Νικολάου του εν Βουνένοις στην Πελοπόννησο. Depictions of Martyr Nikolaos Vounenis in the Peloponnese»

<https://bit.ly/3ypPs5i>